

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 24. juni 2021

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland

Reaktioner på møderne på Marienborg den 10. juni

Efter møderne 10. juni 2021 har de grønlandske medier haft nogen fokus på den ny rollefordeling i Arktisk Råd, forløbet omkring Arktisk Kapacitetspakke og det kommende udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske kontaktudvalg.

De grønlandske medier har lagt stor vægt på betydningen af den nye rollefordeling i Arktisk Råd, både internationalt og i forholdet mellem Danmark og Grønland. Længere artikler i aviserne AG og Sermitsiaq nedtoner nybruddet og hæfter sig i stedet ved Grønlands ledende rolle i Arktisk Råd i de første år – i 90'erne og begyndelsen af 00'erne. I AG lægges der endvidere vægt på det langvarige grønlandske pres for en mere central rolle i Arktisk Råd, hvor bl.a. et citat fra Steen Lyng fra efteråret 2020 fremhæves: *"Det er fortsat danske politikere og embedsmænd, der tegner rigsfællesskabets arktiske politik. Dette faktum er udtryk for demokratisk underskud"*. Det fremgår endvidere, at *"Efterhånden som kravet fra Nuuk er vokset i styrke, har regeringen og embedsværket i Udenrigsministeriet brudt hjernerne for at finde ud af, hvordan udfordringen kan løses uden at rokke ved den grundlæggende præmis, at Danmark har ansvaret for udenrigspolitikken. Løsningen blev præsenteret på pladsen foran Marienborg."* Det fremgår også af artiklen, at lakmusprøven for den nye ordning bliver udformningen af rigets arktiske strategi, samt at den anden prøve på den nye ordning kommer til at stå i 2025, når Danmark overtager formandskabet i Arktisk Råd. Det fremhæves dog også, at det kommende kontaktudvalg er et forum af mere praktisk og konkret betydning, hvor det stigende antal sager, hvor der kan være sikkerhedspolitiske aspekter af overtagne områder, skal drøftes.

I en baggrundsartikel under overskriften *"Forvirret forløb om arktisk kapacitetspakke"* i Sermitsiaq 24/2021 gennemgås skiftende udmeldinger fra naalakkersuisoq for udenrigsanliggender Pele Broberg, spændende fra afvisning af aftalen i et interview med TV2 til anerkendelse af *"en rigtig god og konstruktiv dialog"* med forsvarsministeren om sagen i en pressemeddelelse af 9. juni 2021. Der spekuleres i artiklen i, at formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede forud for rigsmødet skulle have 'sat foden ned' og udvirket den modererende pressemeddelelse.

Som opfølgning på Marienborg-mødet indkaldte Inatsisartuts udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvalg (USPU) naalakkersuisoq for udenrigsanliggende til lukket samråd. Formand for USPU, Sofia Geisler (IA) gav i en pressemeddelelse af 11. juni 2021 udtryk for utilfredshed med manglende inddragelse af udvalget og anførte, at *"udvalget bør sikres fyldestgørende oplysninger, så vi ikke skal læse om vigtige beslutninger i medierne, men har en god dialog og inddragelse af os, som folkevalgte"*. Sofia Geisler har videre til sermitsiaq.ag udtalt, at der er behov for en styrkelse af den parlamentariske kontrol med Naalakkersuisut i udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, ikke mindst i lyset af det stigende internationale fokus på Arktis. Udvalget agter derfor at fremsætte forslag om, at USPU får kompetencer svarende til Folketingets Udenrigspolitiske Nævn.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Lufthavn i Qaqortoq: fortsat ingen afklaring

Etablering af en landingsbane i Qaqortoq, som blev vedtaget som en del af en samlet lufthavnsplan i 2018, er fortsat ikke afklaret. Kalaallit Airports Domestic A/S, som forestår anlæggelsen, annullerede i august 2020 udbud af landingsbane og lufthavnsbygninger i Qaqortoq som følge af, at de modtagne tilbud lå væsentligt over rammen. Opgaverne blev herefter sendt i fornyet udbud uden ændringer i projektet. Udbudsrunderne sluttede i marts 2021. Ifølge oplysninger i sermitsiaq.ag ligger de indkomne tilbud efter seneste udbudsrunde næsten 50 pct. over den aftalte finansiering på ca. 570 mio. kr.

Da udbuddet for lufthavnsbyggeriet blev annulleret i august 2020, oplyste daværende bestyrelsesformand for KAIR, Johannus Egholm Hansen, at selskabets ledelse i samråd med Grønlands Selvstyre ville arbejde videre på at identificere mulige ændringer af projektet med henblik på at bringe omkostningerne ned. En mulig løsning kunne være at forkorte landingsbanen fra de planlagte 1499 meter. Dette ville imidlertid indebære, at lufthavnen ikke ville kunne håndtere internationale flyvninger, og dette forslag har udløst stærke reaktioner fra såvel Siumut som Demokraatit, som står fast på, at lufthavnen skal anlægges i overensstemmelse med Inatsisartuts beslutning.

Naalakkersuisoq for infrastruktur, Naaja H. Nathanielsen, har til sermitsiaq.ag oplyst, at Naalakkersuisut vil tage stilling til sagen i den nærmeste fremtid.

Lufthavnen skulle efter planen have været klar til beflyvning 4. kvartal 2023. Byggeriet egenfinansieres af selvstyret.

Coronasituationen

Grønland er sluppet forholdsvis godt igennem COVID-19, da der kun er set 50 smittetilfælde og ingen dødsfald siden pandemiens start. Der er aktuelt 10 aktive tilfælde i landet. Der er forholdsvis strikse indrejserestriktioner med karantænekrav og krav om to negative PCR-tests mod få generelle interne restriktioner, hvoraf de sidste blev ophævet ultimo april 2021.

De seneste 10 tilfælde er konstateret hos ansatte ved lufthavnsbyggeriet i Nuuk, og der er derfor indført en karantænezone ved lufthavnsbyggeriets camp for at undgå smittespredning, ligesom der to gange har været midlertidige udrejseforbud fra Nuuk. Udbruddet i Nuuk har medført en omlægning af vaccinationsstrategien, således at vaccination af alle 16+ i Nuuk er fremrykket i forhold til den oprindelige plan.

18,35 pct. af befolkningen har fået 2. vaccine. Der er indført nye lempelser af både indrejse- og forsamlingsbekendtgørelsen fra 1. juni 2021. Disse lempelser er primært rettet mod færdigvaccinerede personer. Der er dog fortsat krav om to negative PCR-tests ved indrejse. Færdigvaccinerede kan lade sig teste allerede dagen efter indrejse. Personer, der ikke er færdigvaccinerede, kan tidligst lade sig teste på 5. dagen efter ankomst. Der kan maksimalt indrejse 810 passagerer om ugen.

Justitsområdet: midlertidig overdragelse

Formanden for Naalakkersuisut har meddelt, at ressortansvar for justitsområdet i perioden 18. juni – 31. august 2021 overdrages fra naalakkersuisoq for børn, unge, familie og justitsområdet Eqaluk Høegh til naalakkersuisoq for boliger, infrastruktur, råstoffer og ligestilling Naaja H. Nathanielsen.

Mikaela Engell